

ความคิดเห็นของกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการกระจายอำนาจการปกครองส่วนท้องถิ่น

พันตำรวจตรี พิศณุ วิทยาภรณ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาการปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2539

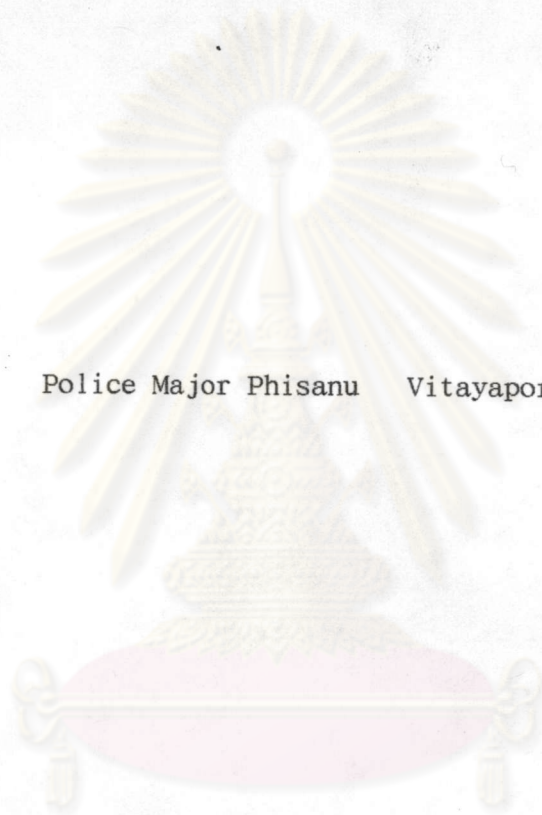
ISBN 974-633-927-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

[1752457x

THE OPINION OF TUMBON COUNCIL ORGANIZATION COMMITTEES TOWARDS
DECENTRALIZATION OF LOCAL ADMINISTRATION

Police Major Phisanu Vitayaporn

ศูนย์วิทยทรัพยากร

A Thesis Submitted In Partial Fullfillment of the Requirements

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

For the Degree of Master of Arts

Department of Government

Graduate School

Chulalongkorn University

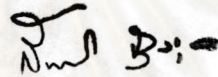
1996

ISBN 974-633-927-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความคิดเห็นของกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการกระจายอำนาจ
การปกครองส่วนท้องถิ่น

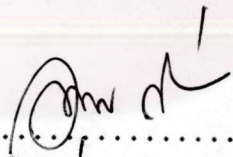
โดย พันตำรวจตรี พิศณุ วิทยาภรณ์
ภาควิชา การปกครอง คณะรัฐศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ประหยัด หงษ์ทองคำ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

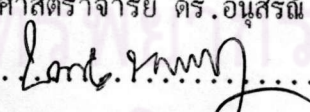

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ อุงสุวรรณ)

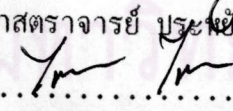
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อนุสรณ์ ลิ้มมณี)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ประหยัด หงษ์ทองคำ)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยันต์ ไชยพร)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

ทิศศู วิทยากรณ์, พ.ศ.ศ. : ความคิดเห็นของกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการ
กระจายอำนาจการปกครองส่วนท้องถิ่น (THE OPINION OF TUMBON COUNCIL
ORGANIZATION COMMITTEES TOWARDS DECENTRALIZATION OF LOCAL
ADMINISTRATION) อ.ที่ปรึกษา : รศ. ประหยัด หงษ์ทองคำ, 127 หน้า.
ISBN 974-633-927-3

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา 1) ลักษณะส่วนบุคคลและการเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ใน
ตำแหน่งของกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล 2) ลักษณะข้อมูลพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล
3) ความคิดเห็นของกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการกระจายอำนาจการปกครองส่วนท้องถิ่นใน
รูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล ว่าจะมีความสัมพันธ์กับบทบาทและหน้าที่ในการทำงาน และการนำ
นโยบายไปปฏิบัติตามหลักการกระจายอำนาจการปกครองส่วนท้องถิ่น

กลุ่มตัวอย่างได้แก่ กรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครปฐม จำนวน 284 คน
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ร้อยละ
(percentages) ไคสแควร์ (chi-square) และแกมมา (gamma)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ลักษณะส่วนบุคคลของกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครปฐม พบว่าเพศ
ชายมีจำนวนมากที่สุด มีอายุต่ำกว่า 40 ปี มากที่สุด การศึกษาอยู่ในระดับต่ำกว่า ป.6 มากที่สุดอาชีพ
ทำการเกษตรมากที่สุด รายได้ระหว่าง 80,001 - 160,000 บาท มากที่สุดและตำแหน่งในองค์การ
บริหารส่วนตำบล ผู้ทรงคุณวุฒิมากที่สุด

2. ลักษณะข้อมูลพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลส่วน
ใหญ่มีประชากรต่ำกว่า 11,857 คน ขนาดพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีพื้นที่ต่ำกว่า
30 ตารางกิโลเมตร งบประมาณพัฒนาส่วนใหญ่มีจำนวนเงินต่ำกว่า 1,000,000 บาท กรรมการองค์การ
บริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีความเป็นอิสระในการบริหารงานมาก และการจัดสรรงบประมาณโดยวิธีใช้เสียง
ส่วนมากเป็นหลักมากที่สุด

3. ความคิดเห็นของกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล ต่อการกระจายอำนาจขององค์การ
บริหารส่วนตำบลพบว่ากรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยต่อการกระจายอำนาจของ
องค์การบริหารส่วนตำบล

4. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล ต่อการ
กระจายอำนาจขององค์การบริหารส่วนตำบลจากผลการวิจัยพบว่า เพศ อายุ อาชีพ ตำแหน่งในองค์การ
บริหารส่วนตำบล และขนาดจำนวนประชากรในแต่ละองค์การบริหารส่วนตำบลมีความสัมพันธ์กับความคิด
เห็นของกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการกระจายอำนาจขององค์การบริหารส่วนตำบล

ภาควิชา การปกครอง
สาขาวิชา การปกครอง
ปีการศึกษา 2538

ลายมือชื่อนิติ พ.ศ.ศ.
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C430120 MAJOR GOVERNMENT

KEY WORD: OPINION / DECENTRALIZATION / TUMBON COUNCIL ORGANIZATION COMMITTEES
PHISANU VITAYAPORN POLICE MAJOR : THE OPINION OF TUMBON COUNCIL
ORGANIZATION COMMITTEES TOWARDS DECENTRALIZATION OF LOCAL
ADMINISTRATION. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. PRAYAD HONGTHONGKAM,
127 pp. ISBN 974-633-927-3

The purpose of this research is to study 1) the personal characteristics and the performances of members of the Tumbon council organization committees, 2) the basic characteristics of the Tumbon council organization committees, 3) the opinion of the Tumbon council organization committees on decentralization of local administration as to its effect on work performance and policy planning.

The population group is the Tumbon council organization committees of Changwat Nakorn Pathom (284 persons).

Results of this research

1. Intermes of personal characteristics of the members of the Tumbon council organization committees, they are mostly males, under 40 years of age, below the sixth grade of education, farmers and elected members of Tumbon council organization.

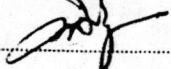
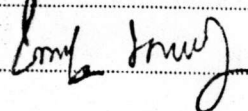
2. As for basic characteristics of the Tumbon council organization, they are small, mostly with fewer than 9 villages, 11,857 are mainly peoples and 30 sq.km. of area. the 1995 development budget recieved less than Bht. 1,000,000, most Tumbon council organization committees are autonomus in their management and used the voting process for the allocation of budget.

3. Regarding the opinion of members of the Tumbon council organization Committees on decentralization of local administration, they mainly disagree to the decentralization of the Tumbon council organization.

4. This research also finds that sex, age, occupation, position, in organization have relationship with the opinion of members of Tumbon council organization committees towards decentralization.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา..... การปกครอง
สาขาวิชา..... การปกครอง
ปีการศึกษา..... 2538

ลายมือชื่อนิสิต..... พ.ท.
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือแนะนำจาก ท่านอาจารย์ ประกอบด้วย รองศาสตราจารย์ประหยัด หงษ์ทองคำ รองศาสตราจารย์ ดร.อนุสรณ์ ลีम्मณี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยันต์ ไชยพร ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาคอยให้ กำลังใจให้คำชี้แนะและแนะนำแนวทางการศึกษาด้วยความห่วงใย จึงขอกราบขอบพระคุณ บุคคลดังกล่าวที่ให้ความเอื้ออาทร และให้ความเมตตาแก่ผู้วิจัยตลอดมาในที่นี้ด้วย และผู้วิจัย จะจดจำคุณความดีความห่วงใยของบุคคลดังกล่าวไว้ตลอดไป

ผู้วิจัยขอขอบคุณเจ้าหน้าที่อันประกอบด้วย กำนัน, ผู้ใหญ่บ้าน, แพทย์ประจำตำบล และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตจังหวัดนครปฐม ที่ให้ความ ร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม รวมทั้ง ร้อยตำรวจโท จิรเดช พระสว่าง ที่เป็นกัลยาณมิตร ให้ความช่วยเหลือที่ดีมาโดยตลอด และเจ้าหน้าที่ผู้ช่วยนักวิจัยในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลใน การศึกษาวิจัยครั้งนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อคุณแม่ ครู อาจารย์ผู้มีพระคุณ อีกทั้งคุณวรณทนี วิทยากรณี ภรรยา ซึ่งคอยให้กำลังใจกับผู้วิจัยตลอดมา จนทำให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไป ด้วยดี

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยหวังว่า คุณความดีที่จะเกิดจากงานวิจัยครั้งนี้ จะมีบ้างที่จะก่อให้เกิด ประโยชน์ต่อการปกครองส่วนท้องถิ่น ในรูปแบบของการกระจายอำนาจการปกครองไปสู่ท้องถิ่น ซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ อันเป็นแนวทางการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของ ประเทศไทยและคุณความดีครั้งนี้ทั้งหมด ผู้วิจัยขอมอบให้แก่ผู้มีพระคุณทั้งหลาย ที่ได้ช่วยเหลือ ให้กำลังใจมาตลอด รวมถึงพระคุณของ บิดา - มารดา ของผู้วิจัย ซึ่งเป็นผู้ให้การสนับสนุน การต่อสู้ทางการศึกษาของบุตรมาโดยตลอด

พันตำรวจตรี พิศณุ วิทยากรณี

พฤษภาคม 2539

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญแผนภาพ.....	ญ

บทที่

1	บทนำ	
1.1	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
1.3	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
1.4	สมมติฐานในการวิจัย.....	8
1.5	คานิยามศัพท์ที่ใช้เฉพาะในการวิจัย.....	9
1.6	ทฤษฎีและแนวคิดในการวิจัย.....	11
1.7	ขอบเขตของการวิจัย.....	12
1.8	วิธีการดำเนินการวิจัย.....	12
1.9	การเสนอรายงานการวิจัย.....	13
1.10	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	14
2	แนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1	แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจการปกครองส่วนท้องถิ่น.....	16
2.2	แนวคิดองค์การบริหารส่วนตำบล.....	25

	หน้า
2.3 ทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติ.....	31
2.4 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	37
3 ระเบียบวิธีในการดำเนินการวิจัย	
3.1 หน่วยในการวิเคราะห์.....	43
3.2 ประชากร.....	43
3.3 การสุ่มตัวอย่าง.....	43
3.4 สถานที่ทำการวิจัย.....	46
3.5 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	47
3.6 การวัดตัวแปร.....	47
3.7 การหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ.....	51
3.8 การทดสอบแบบสอบถาม.....	52
3.9 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	53
3.10 การประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
3.11 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
4 ผลการวิจัยและอภิปรายผล	
4.1 ลักษณะส่วนบุคคลของกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล.....	56
4.2 ลักษณะขององค์การบริหารส่วนตำบล.....	62
4.3 ความคิดเห็นของกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล ต่อการกระจายอำนาจขององค์การบริหารส่วนตำบล.....	69
4.4 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการกระจาย อำนาจของกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล.....	71

4.5	สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน.....	90
4.6	อภิปรายผลการทดสอบสมมติฐาน.....	92
5	สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	
5.1	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	99
5.2	วิธีการดำเนินการวิจัย.....	99
5.3	ผลการวิจัย.....	100
5.4	ข้อเสนอแนะจากการวิจัย.....	102
	1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย.....	102
	2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	104
	รายการอ้างอิง.....	106
	ภาคผนวก แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย.....	111
	ประวัติผู้วิจัย.....	127

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ.....	56
2	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ.....	57
3	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา.....	58
4	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพ.....	59
5	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรายได้.....	60
6	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตำแหน่งกรรมการ องค์การบริหารส่วนตำบล.....	61
7	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดองค์การ บริหารส่วนตำบล.....	62
8	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดประชากรของ องค์การบริหารส่วนตำบล.....	63
9	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดพื้นที่ของ องค์การบริหารส่วนตำบล.....	64
10	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามภาษีที่จัดเก็บได้ ในปี พ.ศ.2538 ของแต่ละองค์การบริหารส่วนตำบล.....	65
11	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามงบประมาณพัฒนา แต่ละองค์การบริหารส่วนตำบล.....	66
12	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความเป็นอิสระ ในการบริหารงาน.....	67
13	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการจัดสรร งบประมาณพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล.....	68
14	ความคิดเห็นของกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการ กระจายอำนาจขององค์การบริหารส่วนตำบล.....	69

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
15	ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับความคิดเห็นต่อการกระจายอำนาจ ขององค์การบริหารส่วนตำบล.....	71
16	ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับความคิดเห็นต่อการกระจายอำนาจ ขององค์การบริหารส่วนตำบล.....	72
17	ความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับความคิดเห็นต่อการกระจายอำนาจ ขององค์การบริหารส่วนตำบล.....	74
18	ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับความคิดเห็นต่อการกระจายอำนาจ ขององค์การบริหารส่วนตำบล.....	75
19	ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับความคิดเห็นต่อการกระจายอำนาจ ขององค์การบริหารส่วนตำบล.....	77
20	ความสัมพันธ์ระหว่างการดำรงตำแหน่งกรรมการองค์การบริหาร ส่วนตำบลกับความคิดเห็นต่อการกระจายอำนาจขององค์การบริหาร ส่วนตำบล.....	78
21	ความสัมพันธ์ระหว่างขนาดองค์กรกับความเห็นต่อการกระจาย อำนาจขององค์การบริหารส่วนตำบล.....	80
22	ความสัมพันธ์ระหว่างขนาดประชากรกับความคิดเห็นต่อการกระจาย อำนาจขององค์การบริหารส่วนตำบล.....	81
23	ความสัมพันธ์ระหว่างขนาดพื้นที่กับความเห็นต่อการกระจายอำนาจ ขององค์การบริหารส่วนตำบล.....	83
24	ความสัมพันธ์ระหว่างภาษีที่จัดเก็บได้ในปี พ.ศ. 2538 กับความคิดเห็นต่อ การกระจายอำนาจขององค์การบริหารส่วนตำบล.....	84
25	ความสัมพันธ์ระหว่างงบประมาณพัฒนาปี พ.ศ. 2538 กับความคิดเห็นต่อ การกระจายอำนาจขององค์การบริหารส่วนตำบล.....	86

สารบัญตาราง (ต่อ)

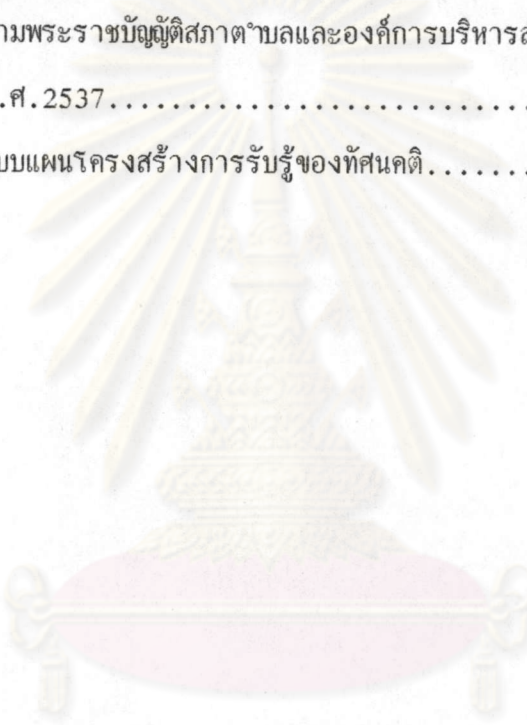
ตารางที่		หน้า
26	ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นอิสระในการบริหารงานกับความคิดเห็นต่อการกระจายอำนาจขององค์การบริหารส่วนตำบล.....	87
27	ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดสรรงบประมาณกับความคิดเห็นต่อการกระจายอำนาจขององค์การบริหารส่วนตำบล.....	88

ศูนย์วิทยพัชยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
2	แสดงโครงสร้างการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537.....	31
3	แบบแผนโครงสร้างการรับรู้ของทัศนคติ.....	34

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย